

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om slutbetänkandet En moderniserad fiskelagstiftning (SOU 2025:89) (D.nr LI2025/01477)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att lämna följande synpunkter på remissen En moderniserad fiskelagstiftning (SOU 2025:89).

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen välkomnar en översyn av fiskelagstiftningen med syfte att göra den mer sammanhållen, förbättra dess struktur och göra den bättre anpassad till dagens fiskemönster. Länsstyrelsen bedömer att utredningens förslag till stora delar medverkar till att syftet uppnås. Länsstyrelsen konstaterar att det finns enstaka behov av förtydliganden i författningstexten samt att det fortfarande finns detaljer i lagstiftningen som är i behov av översyn och modernisering för att bättre svara mot dagens situation.

Länsstyrelsen välkomnar att fiskelagen får en syftesformulering som tydliggör avsikterna med de regleringar som finns. Länsstyrelsen bedömer att flera av de förslag som lämnats medverkar till bättre förutsättningar för att förvalta fisket i enlighet med lagstiftningens syften. Länsstyrelsen anser emellertid att några av förslagen är defensiva och inte medverkar till att förbättra förvaltningen.

Länsstyrelsen motsätter sig stora delar av förslagen kring förordnanden av fiskevakter och deras verksamhetsområde samt den föreslagna terminologin.

Synpunkter på olika delar av förslaget

Synpunkter på författningstexter

- **10 kap. Kontroll och övervakning, 3 §**
Länsstyrelsen får förordna fiskevakter att genomföra kontroll av fritidsfiske i sötvattensområden.

– Länsstyrelsen motsätter sig förslaget. Länsstyrelsen anser att länsstyrelsen vid behov ska få förordna fisketillsynsmän/fisketillsynspersoner som ska kunna bedriva fisketillsyn i sötvatten såväl som i kustvatten och där kunna kontrollera fritidsfiske såväl som yrkesfiske.

Länsstyrelsen motsätter sig vidare att begreppet ”fiskevakt” införs.

Länsstyrelsens anser att begreppet fisketillsynsman/fisketillsynsperson idag är väl inarbetat och känt och att det bör användas även i fortsättningen.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter – Länsstyrelsens möjligheter att utfärda förordnanden.

Förslaget innebär en begränsning jämfört med dagens situation som allvarligt kan komma att försämra förutsättningarna för en effektiv fisketillsyn. På statens vatten ovanför odlingsgränsen i Norrbottens län bedrivs den huvudsakliga delen av fisketillsynen av frivilliga oavlönade fisketillsynsmän förordnade av länsstyrelsen och där länsstyrelsen också är uppdragsgivare. Fisketillsynen i detta område finansieras av intäkterna från länsstyrelsens fiskeupplåtelser där i enlighet med rennäringslagstiftningens fördelningsprinciper endast en mindre del går tillbaka till förvaltningen. Detta har gjort att det är nödvändigt att en stor del av fisketillsynsverksamheten bygger på insatser från frivilliga icke avlönade fisketillsynspersoner. I området finns ett tiotal licensierade yrkesfiskare. Förslaget skulle innebära att tillsynen av detta fiske enbart skulle kunna bedrivas av länsstyrelsens egen personal vilket i praktiken i skulle innebära att den kraftigt skulle minskas eller upphöra.

I Norrbotten bedrivs länsstyrelsens tillsyn på kusten idag i huvudsak av länsstyrelsens egen personal. Möjligheten att använda frivilliga tillsynspersoner innebär emellertid en möjlighet till flexibilitet där tillsynen tidvis kan förstärkas till exempel vid olika typer av kampanjer. Tillsynen är helt finansierad av anslag 1:11 och en möjlig framtida minskning av detta anslag skulle innebära att kustfisketillsynen i allt större utsträckning skulle behöva förlita sig på frivilliga krafter. Denna flexibilitet skulle omöjliggöras om förslaget genomförs. Enligt länsstyrelsens erfarenhet så bedrivs en väsentlig del av tillsynen på många andra kuststräckor inom andra län i huvudsak av frivilliga tillsynsmän. I dessa områden står länsstyrelsen vanligtvis för finansieringen men med kommuner eller andra organisationer som uppdragsgivare. Denna tillsynsverksamhet kommer att omöjliggöras om förslaget genomförs.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter – Begreppet ”fiskevakt”.

Dagens fisketillsynsverksamhet omfattar kontroll- och bevakningsverksamhet likväl som olika typer av informationsinsatser. I Norrbotten sker en väsentlig del av kontrollverksamheten i form av rörlig bevakning med snöskoter, båt eller helikopter. Denna verksamhet är snarast att likna vid de kontroll- och bevakningsinsatser som utförs av länsstyrelsens naturbevakare inom nationalparker och andra skyddade områden eller vad gäller jakt, rovdjur och terrängkörning. Informationsinsatserna består i direkt kommunikation med personer som påträffas vid tillsynen men också i form av lappning av fordon och andra objekt, uppsättning av informationsskyltar och spridning av annat informationsmaterial. På en övergripande nivå räknas också produktionen av

informationsmaterial, annonsering, deltagande i samråds- och informationsmöten och liknande in i fisketillsynsverksamheten.

Länsstyrelsen anser att förslaget om att införa begreppet "fiskevakt" är svagt motiverat. Begreppet beskriver på ett dåligt sätt den komplexa verksamhet som fisketillsyn kan vara idag. Begreppet "fiskevakt" leder tankarna till en stationär verksamhet helt inriktad på kontroll och skulle möjligen vara någorlunda tillämpligt på en fisketillsynsperson med uppgift att stationärt befinna sig vid ett mindre fiskevatten med uppgift att kontrollera fiskekort hos anländande fiskare men som generell benämning på personer som utför fisketillsyn är det olämpligt. Begreppet fisketillsynsman/fisketillsynsperson är idag väl inarbetat och accepterat. Länsstyrelsen anser att det på ett bättre sätt beskriver tillsynsverksamheten och att det därför fortsättningsvis bör användas.

- **7 kap. Fiskevård, naturvård och utsättning av fisk 2 §.**

Länsstyrelsen anser att det ska göras ett tillägg i punkt "4. skjutvapen eller sådana redskap som fisken kan spetsas" enligt: "4. Skjutvapen, gäddsax eller andra sådana redskap som fisken kan spetsas med."

Vidare anser Länsstyrelsen att skrivningen avseende "Fiske med ålsax, vars tänder är högst sex millimeter, är dock tillåtet." ska tas bort.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter

Gäddsax är ett fiskeredskap som spetsar fisken men trots detta råder oklarheter om redskapet är tillåtet eller inte och det är därför bra med ett förtydligande att så inte är fallet.

Fiske med ålsax är ur djurskyddssynpunkt lika tvivelaktigt som fiske med sax efter andra arter. Utifrån dagens situation för ålbestånden torde det vara ett fiske som inte längre bedrivs i någon omfattning och det finns inga skäl till att det skulle vara tillåtet även om beståndssituationen förbättras. En definition om av vad som är en tillåten sax som grundar sig på tändernas längd öppnar dessutom upp för manipulationer av andra fisksaxar där tändernas längd anpassas till regelverket och som då kan användas för arter som abborre, öring och röding. I sådana fall skulle fisketillsynen få stora svårigheter att agera eftersom den fiskande kan hävda att man fiskar med ett tillåtet redskap.

- **Bilaga 1: Särskilda bestämmelser om frifiskerätt i enskilt vatten i havet**

"I enskilt vatten i havet får fiske med stöd av frifiskerätt endast bedrivas på de platser och på det sätt som framgår nedan."

–Länsstyrelsen anser att texten bör ändras till *"I enskilt vatten i havet får fiske med stöd av frifiskerätt endast tillåtas på de platser och på det sätt som framgår nedan."*

Motiv till länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen anser att texten i bilagan ger utrymme för missförstånd och feltolkningar. Texten bör på ett tydligare sätt koppla till bestämmelserna i ”3 kap. Bestämmelser om frifiskerätt och tillträde till vatten, 3§” om att frifiskerätten omfattar handredskapsfiske och att de uppräknade fiskemöjligheterna i bilagan är de som är maximalt möjliga att tillåta utöver handredskapsfisket.

- **Bilaga 1: 1. Vid kusten i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län samt i Uppsala län utom Östhammars kommun..”- Fiske får bedrivas med långrev efter lax i vatten....”**

– Länsstyrelsen anser att denna text kan tas bort.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter

Långrevsfiske efter lax bedrivs inte i detta område i dag och det är ett fiske som förmodligen aldrig kommer att återupptas. Texten som beskriver fiskemöjligheterna är lång och komplicerad och upptar stor plats i en lagstiftning som redan är omfattande och svåröverblickbar. Texten beskriver företeelser som inte längre är aktuella och bör därför tas bort.

Synpunkter på övriga delar av förslaget

- **10.4.7 Frågan om möjligheter till ytterligare resursfördelning mellan de som fiskar med stöd av frifiskerätt behöver utredas vidare.**

– Länsstyrelsen motsätter sig detta förslag. Länsstyrelsen anser att lagstiftningen ska medge sådana möjligheter.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter

Fritidsfiskets andel av nyttjandet av fiskeresurserna är idag betydligt större än vad som var fallet när nuvarande lagstiftning trädde i kraft och för vissa fiskarter sker huvuddelen av det totala fångstuttaget i fritidsfisket. Det finns goda skäl att anta att fritidsfiskets relativa betydelse kommer fortsätta att öka även framgent. Utökade möjligheter att styra fördelningen av resurserna även inom detta fiske är därför en nödvändighet för att möjliggöra en effektiv fiskeförvaltning enligt lagstiftningens syfte.

- **12.5 Märkning av fångst Bedömning: Havs- och vattenmyndighetens förslag om märkning av fångst och avgifter för fångstmärken bör utredas vidare.**

– Länsstyrelsen motsätter sig förslaget. Länsstyrelsen anser att den moderniserade fiskelagstiftningen ska medge möjligheter för Havs- och vattenmyndigheten att använda fångstmärken/laxplomber i förvaltningen och att dessa ska kunna avgiftsbeläggas om det bedöms nödvändigt.

Motiv till länsstyrelsens synpunkter

Olika varianter av fiskeförvaltning med fångstmärken (laxplomber) används sedan många år i flera länder men också i Sverige. I Norrbotten har plomber använts i Lainioälven sedan 2014. I Finland används fångstmärken för fördelning av individuella laxkvoter inom yrkesfisket sedan 2017. Vilka olika möjliga förvaltningstjänster som användningen av fångstmärken/laxplomber kan ge utreds grundligt i HaV:s rapport "Förvaltning av lax och öring" (HaV rapport 2015:20) som är en redovisning av ett tidigare regeringsuppdrag. Länsstyrelsen anser att användningen av laxplomber är en nödvändig komponent i en effektiv beståndsspecifik förvaltning av laxfisket. Länsstyrelsen anser vidare att olika typer av användning av laxplomber är väl kända och etablerade och att förutsättningarna för att utveckla ett fungerande system efter svenska förhållanden är goda och inte kräver någon särskild vidare utredningsinsats utöver de som kan ske inom det pågående förvaltningsarbetet.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lotta Finstorp efter föredragning av länsfiskekonsulent Dan Blomkvist.